

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *G. K.*

Szabó Ervin

Cím: .....

1877—1918

Forrás: *Népszava*

1918. 9. 30.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Tárgy

92.335

Hely

(064.55)

Idő

1877/1918

Személy

Szabó Ervin

Helyszám

Székesfővárosi háziinyomda 1926 — 8891

Közp. **NEGYVEN ESZTENDEJE**

halott Szabó Ervin. S a negyven esztendő alatt egyetlenegyszer emlékezett reá méltó tisztelettel a magyar világ — 1919-ben a tanácskormány hozott határozatot művei kiadásáról, emléke megbecsüléséről. Akkor, a küzdelmes százharminchárom nap kurta idejéből nem futotta a határozat teljesítésére; ám a felszabadulás óta sem siettünk egészében pótolni a mulasztást. S ha Szabó Ervin életművének sok belső ellentmondása magyarázza is a késést, felmentést aligha ad.

A magyar munkásmozgalom múltját nélküle nem lehet felmérni. Tanítványai és követői közül került ki a magyar forradalmárok nagy nemzedékének java és sokat mond el munkája jelentőségéből az a tény, hogy 1918-ban az orosz földön küzdő magyar kommunisták (Kun Béla írja meg) egyik első feladatuknak tekintették, hogy megpróbáljanak Szabó Ervinnel kapcsolatot találni.

A SZÁZADFORDULÓ UTÁN, amikor a magyarországi szociáldemokrácia már nyakig ült az opportunizmusban, a pártellenzék egyik szellemi vezetője volt. Az ő szervezőmunkája is segítette, hogy Románián, Lengyelországon át ládaszám jusson el Oroszországba a forradalmi irodalom. Szabó Ervin nélkül aligha lehetett volna azzá, amivé lett a Galilei-kör: a fiatal forradalmi értelmiség műhelyévé. A háború alatt ő volt az antimilitarista mozaikom egyik

szellemi feje, a háttérből a forradalmi szocialisták tevékeny kis csoportjának elvi irányítója. Úgy ismerte a nemzetközi munkásmozgalom, mint első magyar marxista teoretikust: és ha útja, a ragyogó kezdet után el is kanyarodott a nemzetközi mozgalomban legkövetkezetesebb forradalmár-kortársak útjától, ha, sajnos, nem is jutott el

Leninig, Szabó Ervin munkássága nagy értékű volt a hazai fejlődés számára.

Igaz, a szindikalizmus magyarországi profétája is volt, a személyiség történelmi szerepének kérdésében idealista álláspontot vallott, elutasította a dialektikus módszert — de egyúttal néhány más, felemás, hiányos kísérlet után mégis csak ő volt Marx és Engels műveinek első hazai válogatója és kiadója. S ha néhol messzire elkanyarodva a marxizmustól — elsősorban a párt, a forradalmi munkáspárt szerepét nem értette meg! — ha a betegség és kenyérgond kényszere által a tömegmozgalomtól elszakítva is — az ő ébresztő, gondolkodásra készítő, kutató és magyarázó tevékenysége nélkül még nehezebb lett volna a század első évtizede magyar munkásmozgalmának útja.

Egyformán gyűlölte a magyar reakció és (néhány éves Népszava munkatársi időszak kivételével) a hivatalos szociáldemokrácia. A magaalkotta (most az ő nevét viselő) Fővárosi Könyvtár forradalmi munkások, diákok, haladó értelmiségiek gyülekezőhelye

lett. Ezért az úri Magyarország támadta. És köre (köztük Mosolygó Antal, a repülőgépgyári munkás, Ducsinzka Ilona, a forradalmár diáklány, baloldali szociáldemokraták, Alpári Gyula, László Jenő) élesen szembenállt az opportunizmus fészkeivel, a szociáldemokrata pártközönnyel — ezért meg Garami Ernő és Böhm Vilmos lebecsülő hangú támadásait kapta...

ÉLETMŰVE, HATÁSA több mint frásai (az évfordulóra most kiadott »Válogatott írásai« függelékben közli munkássága teljes bibliográfiáját), hiszen tanítványai jó része túllépett az ő korlátain.

1918 szeptemberében halt meg, éppen halála egyhónapos fordulóján lobbant fel a forradalmi láng Magyarországon. S követőinek, tanítványainak kis csoportja november utóján már ott van a Visegrádi utcai lakásban, ahol a Kommunisták Magyarországi Pártja megalakul.

Nagy magányosa (s nem egyszer utat tévesztett magányosa) volt kora magyar munkásmozgalmának; értékei és tévedései teljes mérlegét megvonni nem kis feladata napjaink marxista tudományának. Addig is, az évfordulón, tiszteletteljes főhajtást érdemel nagy emléke a szocialista Magyarországtól. (G. M.)